

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

เพลงทยอยเดี่ยว จัดเป็นเพลงเดี่ยวชั้นสูง ที่มีคุณลักษณะพิเศษที่โดดเด่นต่างจากเพลงเดี่ยวโดยทั่วไป ด้วยเพลงทยอยเดี่ยวนั้น มีคุณลักษณะเป็นเพลงประเภทเพลงทยอย ที่ประกอบไปด้วยส่วนที่เป็นทำนองโอดและทำนองพัน โดยที่ทำนองทั้งสองส่วนนั้นจะไม่มี ความเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กัน ข้อมหมายถึงความแยกออกจากกัน โดยสิ้นเชิง ซึ่งแตกต่างจากเพลงเดี่ยวอื่นๆที่มักจะนำเอาทำนองทาง โอดมาทำเป็นทำนองทางพันหรือนำทำนองทางหวานมาทำเป็นทำนองทางเก็บ นอกจากนี้คุณลักษณะพิเศษของเพลงทยอยเดี่ยวนั้นเป็นเพลงที่แสดงให้เห็นถึง ความรู้ความสามารถในการประพันธ์และความสามารถในการบรรเลง ได้อย่างสูงสุด เนื่องจากเป็นเพลงที่ประกอบด้วยท่วงทำนองที่เป็นทำนอง โยน ที่เป็นเครื่องมือที่เปิดโอกาสให้ผู้ประพันธ์ และผู้บรรเลงได้ฉายภูมิความรู้แห่งตนในการคิดค้นประดิษฐ์สำนวนทำนองที่สามารถแสดงให้เห็นถึงความยิ่งใหญ่ของเพลงได้ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งเพลงเดี่ยวนั้นย่อมต้องมีความพิเศษที่โดดเด่นแตกต่างไปจากการบรรเลงโดยปกติทั่วไป การประดิษฐ์ร้อยเรียงสำนวนท่วงทำนองจึง ต้องมีความวิจิตร งดงาม เปล่งปลั่งตามคุณลักษณะ ขอบเขต และลีลาของผู้ประพันธ์และผู้บรรเลง อีกทั้งยังต้องคำนึงถึงคุณลักษณะของเครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการเดี่ยวอีกด้วย เพื่อที่จะสื่ออารมณ์แห่งบทเพลง ซึ่งถูกสร้างขึ้นเพื่อสื่อเจตนารมณ์ให้เห็นถึงความรู้สึกในด้านอารมณ์แห่งวิถีการดำรงชีวิตของมนุษย์โดยทั่วไป เป็นปกติเมื่อถึงวาระที่ต้องประสบภาวะแห่งปัญหา อุปสรรคนานาประการ มนุษย์ย่อมต้องเกิดอารมณ์รู้สึกถึงความโศกเศร้า รันทดใจ ท้อแท้ ผิดหวัง ไม่สบายใจอันเป็นเหตุที่ก่อให้เกิดภาวะแห่งทุกข์ ซึ่งถ้าจะเปรียบเทียบกับบทเพลงในเพลงทยอยเดี่ยวนั้น ก็นับได้เป็นในทางโอด ที่สื่อถึงภาวะแห่งปัญหา อันก่อให้เกิดเป็นความเศร้าโศกนั้น ด้วยท่วงทำนองที่คร่ำครวญ รำพัน อย่างท้อแท้ รันทดใจ ประหนึ่งว่าต้องการที่จะได้รับความเข้าใจ ความบรรเทาใจในเหตุแห่งความทุกข์นั้น และครั้นเมื่อปัญหาได้รับการแก้ไข ทุเลาลง หรือหมดสิ้นไป มนุษย์ก็ย่อมจะพบความสว่างและเกิดเป็นสุขขึ้นและพร้อมที่จะ ปรารถนาประคองชีวิตของตนให้ดำรงอยู่ได้ด้วยวิถีแห่งการดำรงชีวิตแห่งตนต่อไป พร้อมทั้งได้รับรู้ถึงกระบวนการแห่งการเกิดเป็น ทุกข์ เป็นสุข ตามวิถีแห่งชีวิตมนุษย์ที่ต้องมีความ กระตือรือร้น คิ่รณ ต่อสู้ ระคนทุกข์ ระคนสุข จนกว่าจะ จบสิ้นไปซึ่งถ้าจะเปรียบกับบทเพลง ในเพลงทยอยเดี่ยว ทางพัน ที่สื่อให้เห็นถึง ความเป็นจริงในชีวิตที่มีช่วงที่บรรเลงเป็นเนื้อความ ทำนองเป็นเรื่องราวสลบด้วยสำนวนทำนองโยนนั่นที่แสดงถึงการครวญทำนองบ้ำง การ โยน ทำนองที่มีความกระตือรือร้น สดใสบ้างโดยใช้วิธีการพิเศษของการบรรเลงจะเข้า สลับ ผสมผสานกันไปจนถึงจุดสิ้นสุด ดังนั้นบทเพลงแห่งชีวิตกับบทเพลงที่ผู้ประพันธ์หรือผู้บรรเลง

จะงดงาม ไพเราะ หรือล่มสลายลงไปเมื่อไคนั้นก็ขึ้นอยู่กับการประคับประคองที่จะบรรเลงบทเพลงแห่งชีวิตหรือบทเพลงแห่งดนตรีให้จบลงในลักษณะใด

ผลจากการวิเคราะห์เพลงทยอยเดี่ยว ทางจะเข้ ของ ผศ.ปกรณ รัตขันธ์ เพื่อน นี้ ได้พบความเป็น “ศิลปิน” อย่างแท้จริงของ ผศ.ปกรณ รัตขันธ์ จากผลงานการประพันธ์ที่ฉายภาพแห่งศิลปินอย่างเด่นชัดในการสร้างสรรค์ผลงานที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะคน อีกทั้งยังเปี่ยมด้วย จิตวิญญาณแห่งความเป็น “ครู” เปี่ยมด้วยจิตตารมณ์ที่แน่วแน่มุ่งมั่นอุทิศให้แก่งานเพื่อการศึกษาอย่างแท้จริง นอกจากนั้นท่านยังเป็นผู้ที่อยู่ในกรอบแห่งวัฒนธรรม เครื่องครัดในขนบธรรมเนียมประเพณีอย่างมั่นคง ดังจะสังเกตได้จากการเริ่มต้นที่จะประพันธ์เพลงทยอยเดี่ยว ทางจะเข้ ในครั้งนี้ ท่านได้เล่าถึงการเริ่มต้นประพันธ์ว่า ได้ทำการขึ้นพานครุ หน้าทีบูชาตามธรรมเนียม และเริ่มประพันธ์เพลงในวันพฤหัสบดีด้วยถือว่าเป็นวันครู ที่จะได้รับบารมีได้รับพร จากครูบาอาจารย์ในการประสิทธิประสาทวิชาให้มีความคิด สติปัญญาในการประพันธ์เพลงในครั้งนี้ และเพื่อแสดงถึง กตัญญูตที่มีต่อบรมครูแห่งดนตรีไทย ท่านได้นำเงินจำนวน หนึ่งหมื่นบาท ไปทำบุญถวายสมเด็จพระสังฆราช ด้วยถือเป็นการตั้งกานัล เกี่ยวกับเพลงทยอยเดี่ยวในครั้งนี้ โดยมีเหตุผลว่า เมื่อครั้งอดีตครูมีแขกได้เคยตั้งกานัลของเพลงทยอยเดี่ยวนี้ไว้ถึง 100 บาทในสมัยนั้น ครั้นยุคสมัย และเวลาเปลี่ยนไป ค่าของเงินก็เปลี่ยนตามไปด้วย เพื่อเป็นการ ระลึกถึงและอุทิศส่วนกุศล แด่ครูมีแขก ท่านเจ้าของเพลง ผู้ประพันธ์จึงได้นำเงินดังกล่าวที่ถือค่าเพิ่มเป็นหนึ่งร้อยเท่า นั้นร่วมทำบุญเพื่อการนี้

อนึ่งจากการศึกษาวิเคราะห์เพลงทยอยเดี่ยว ทางจะเข้ ทำให้ได้ทราบถึงแนวทางที่ทำให้ผู้ประพันธ์ได้แนวคิดในการสร้างเพลง โดย คำเนินการศึกษาแถบบันทึกเสียงของบรมครูต่างๆที่ได้บรรเลงเพลงทยอยเดี่ยวไว้ จากนั้นจึงได้ดำเนินแยกองค์ประกอบที่สำคัญของเพลง จึงพบว่า เพลงทยอยเดี่ยวนี้ ประกอบด้วยส่วนหลัก สองส่วน คือ ส่วนที่เป็นทำนองโอด และส่วนที่เป็นทำนองพัน อีกทั้งยังประกอบด้วยวิธีการบรรเลงในลักษณะต่างๆ สามลักษณะ คือลักษณะที่เป็นทำนองเนื้อ ลักษณะที่เป็นทางพันและลักษณะที่เป็นการบรรเลงครวญ โดยผู้ประพันธ์ได้ใช้กลวิธีในการบรรเลงเพลงทยอยเดี่ยว ทางจะเข้ ให้คล้ายปี ซึ่งได้สร้างเอกลักษณ์เฉพาะคน ด้วยการวิธีการบรรเลง “นิ้วควง” ให้คล้ายกับ “นิ้วควง” ของปี ด้วยเป็นการรำลึกถึงและเพื่อเป็นการให้เกียรติ แด่ครูมีแขก ที่ท่านได้ประพันธ์เพลงทยอยเดี่ยวนี้เพื่อใช้ในการเดี่ยวปี จนเป็นที่กล่าวขาน รู้จักกันมาแต่ครั้งอดีต ตามคำประพันธ์ที่ว่า “เป่าทยอยลอยลั่น บรรเลงลือ” ซึ่งกลวิธีพิเศษดังกล่าว ผู้ประพันธ์ได้นำมาสร้างเพลงทั้งในตอนขึ้นต้นและลงท้ายเพลงไว้อย่างไพเราะเหมาะสม อีกทั้งในตอนกลางของเพลงก็ได้ปรากฏไว้ตามในบทวิเคราะห์ในบทที่ 4 ซึ่งนับเป็นกลวิธีที่ได้แนวคิดมาจากปี นอกจากนั้นยังพบว่า ในเพลงทยอยเดี่ยวนี้ จะมีบางช่วงทำนองที่มีความใกล้เคียงกับเพลงกราวใน และเชิดนอก ทั้งนี้ผู้ประพันธ์ได้แสดงให้เห็นถึงความพยายามที่จะไม่ใช้สำนวนที่ฉายให้เห็นเพลงดังกล่าว แต่หากช่วงใดที่เห็นว่า งามไพเราะเหมาะสมจึงจะ

นำมาปรากฏไว้ เพื่อให้ฉายถึงที่มาที่ไปของเพลง ซึ่งในบ้างสำนวนนั้นนับเป็นความสำคัญอย่างยิ่งที่ต้องแสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ของเพลงทยอยเดี่ยวคือ วรรณเพลงที่ 9 – 16 ในทำนองทางพื้น ซึ่งจะปรากฏอยู่ในทุกเครื่องมือ

ผลจากการวิเคราะห์เพลงทยอยเดี่ยว ทางจะเข้ ของผศ.ปกรณ์ รอดช้างเผื่อน นี้เป็นการนำเสนอผลงานอันเกิดจากแนวคิดที่มุ่งอุทิศและสร้างสรรค์เพลงให้บังเกิดขึ้นแก่วงการดนตรีไทย ด้วยศรัทธาและแรงบันดาลใจ อันเต็มเปี่ยมไปด้วยความถึงพร้อมแห่งความเป็นศิลปิน โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาด้วยการนำความรู้ทางด้านดนตรีที่ได้ศึกษามานุกรณาการศึกษาตลอดในการทำวิจัย ซึ่งทั้งนี้เพลงทยอยเดี่ยวยังมีลักษณะพิเศษที่น่าสนใจอีกหลายประการที่ควรได้รับการวิเคราะห์วิจัยสร้างสรรค์ อันจะนำประโยชน์ให้เกิดแก่การพัฒนาทางดนตรีไทยสืบต่อไป